

Luottamusmiesvalintasäännöt
Vähittäiskaupan esimiesten työehtosopimus
Kaupan esimiesten neuvottelujärjestö

1. YLEISTÄ

Vähittäiskaupan esimiesten työehtosopimuksen soveltamisalalla voivat esimiesten luottamusmiehen työehtosopimuksen nojalla valita joko Palvelualojen ammattiliitto PAM ry:n (myöhemmin PAM) tai Kaupanalan esimiesliitto KEY ry:n (myöhemmin KEY) jäsenet, joihin sovelletaan kyseistä työehtosopimusta. Samassa yrityksessä ei voi kuitenkaan olla kuin yksi esimiesten keskuudestaan valitsema luottamusmies. Valinnan suorittaa Palvelualojen ammattiliiton ja Kaupanalan esimiesliiton yhteinen vaalitoimikunta. Valittu esimiesten luottamusmies edustaa molempiin liittoihin kuuluvia esimiehiä toimivaltaansa kuuluvissa asioissa.

Luottamusmiesvalinnoissa noudatetaan näitä Kaupan esimiesten neuvottelujärjestön luottamusmiesvalintoja koskevia sääntöjä.

2. LUOTTAMUSMIES

Luottamusmiehellä tarkoitetaan PAMin ammattiosastoon tai KEYn piiriyhdistykseen kuuluvien esimiesten valitsemaa luottamusmiestä ja varaluottamusmiestä.

Luottamusmieheen noudatetaan Kaupan työehtosopimuksen osana olevaa Luottamusmiessopimusta. Sopimuksen tekstin viittauksilla Palvelualan ammattiliittoon tarkoitetaan viittauksia myös Kaupanalan esimiesliittoon.

Sopimuksen soveltamispiirissä olevat esimiehet voivat valita keskuudestaan luottamusmiehen ja varaluottamusmiehen.

3. LUOTTAMUSMIEHEN TEHTÄVÄT

Perehdytys ja koulutus

Valinnan jälkeen luottamusmiehelle järjestetään alkuperehdytys. Perehdytyksestä vastaa se liitto, jonka jäsen hän on. Luottamusmiehillä on oikeus perus- ja jatkokoulutukseen soveltuvan koulutussopimuksen mukaan.

Luottamusmiehen on hyvä käydä tehtävää aloittaessaan työnantajan kanssa keskustelua käytännön järjestelyistä, yhteistyön merkityksestä ja tehtävään liittyvistä työehtosopimuksen määräyksistä.

Järjestötyö

Luottamusmies edustaa toimivaltansa puitteissa toimialueellaan olevia Vähittäiskaupan esimiesten työehtosopimuksen soveltamispiiriin kuuluvia PAMIin ja KEYhyn järjestäytyneitä esimiehiä. Luottamusmies ei aktiivisesti kohdistakaan jäsenhankintaa toisen liiton jäseneksi.

Ollessaan PAMin keskuudesta valittu luottamusmies, pitää hän yhteyttä edustamiinsa esimiehiin, PAMin aluetoimistoon ja ammattiosastoon. Ollessaan KEYn piiristä valittu, pitää hän yhteyttä vastaavasti asianomaiseen piiriyhdistykseen ja edustamiinsa esimiehiin.

Luottamusmies ilmoittaa samanaikaisesti sekä PAMin aluetoimistoon, että KEYn toimistoon yrityksensä muutokset kuten toimipaikkojen avaamiset ja lopettamiset.

Luottamusmies ylläpitää yrityksen luottamusmiesorganisaatiota. Hän käynnistää luottamusmiesvalinnat ja on samanaikaisesti yhteydessä sekä PAMIin että KEYhyn neuvotellessaan luottamusmiesjärjestelmästä. Luottamusmies luovuttaa tehdyt paikalliset sopimukset ja muistiot seuraajalleen.

Sopimustoiminta ja työehtojen valvonta

Luottamusmies valvoo työehtosopimusten ja työlainsäädännön noudattamista työpaikalla. Hän toimii esimiesten edustajana paikalliseen sopimiseen liittyvissä asioissa silloin, kun työehtosopimus tai lainsäädäntö sitä edellyttää.

Luottamusmiehen toimivaltansa puitteissa tekemä sopimus sitoo myös hänen edustamiaan esimiehiä. Työehtosopimuksen nojalla tehdyt paikalliset sopimukset toimitetaan samanaikaisesti sekä PAMIin että KEYhyn.

Luottamusmies osallistuu neuvottelujärjestyksen mukaisesti paikallisten erimielisyyksien selvittämiseen. Luottamusmies ei kuitenkaan osallistu toisen liiton jäsenen erimielisyysasian hoitoon tai siitä neuvottelemiseen ilman kyseisen jäsenen tahtoa, ellei asia kuulu luottamusmiehen yleiseen toimivaltaan (kuten yhteistoimintamenettely).

Jos luottamusmies on samasta liitosta kuin hänen edustamansa jäsen, ohjeet asiassa antaa yksin kyseinen liitto. Jos jäsen on toisesta liitosta, luottamusmies on erimielisyyden ilmaantuessa yhteydessä jäsenen omaan ammattiliittoon ja saa ohjeet sieltä.

KEY ja PAM hoitavat itsenäisesti omien jäsentensä erimielisyysprosessit. Tulkinnat määräytyvät PAMin ja Kaupan Liiton välisten tulkintojen mukaan.

Yhteistoiminta ja työrauha

Luottamusmies kehittää työnantajan ja esimiesten välistä yhteistyötä. Hän ylläpitää yrityksen ja henkilöstön välistä neuvottelu- ja yhteistoimintaa sekä työrauhaa.

Luottamusmies on mukana yrityksen tuottavuus- ja kehittämishankkeissa. Hän osallistuu henkilöstön ammatillisen koulutuksen kehittämiseen.

4. LUOTTAMUSMIEHEN SIJAISUUS

Kun luottamusmies on tilapäisesti estynyt hoitamasta tehtävänsä, siirtyvät hänen tehtävänsä varaluottamusmiehelle luottamusmiessopimuksen mukaisesti. Työnantajalle on ilmoitettava luottamusmiessopimuksessa sovitulla tavalla kirjallisesti varaluottamusmiehen toimimisesta varsinaisena luottamusmiehenä.

Toimiessaan luottamusmiehenä, varaluottamusmiehellä on luottamusmiehen oikeudet ja velvollisuudet. Varaluottamusmiehen toimiessa varsinaisen luottamusmiehenä pidemmän aikaa tulee siitä ilmoittaa liittoihin.

5. AMMATTIOSASTO/PIIRIYHDISTYS

Luottamusmiessopimuksessa sanamuodolla ”ammattiosaston valitsema” tarkoitetaan, että ne PAMIin tai KEYhyn järjestäytyneet työntekijät, jotka työskentelevät valittavan luottamusmiehen toimialueella ja Vähittäiskaupan esimiesten työehtosopimuksen piirissä, valitsevat luottamusmiehen.

Se PAMin ammattiosasto/KEYn piiriyhdistys, johon valittu luottamusmies kuuluu, vahvistaa ja kirjaa valinnan pöytäkirjaan.

PAMin ammattiosastot valtuuttavat PAMin aluetoimistot allekirjoittamaan luottamusmiesilmoituksen ja toimittamaan sen tiedoksi työnantajalle ja ammattiosastolle. Vastaavan ilmoituksen toimittaa työnantajalle KEYn piiriyhdistys.

6. LUOTTAMUSMIEHEN VALINTA-AIKA JA TOIMIKAUSI

Luottamusmiesvalinnat järjestetään aina parittoman vuoden loka-marraskuussa. Luottamusmiehen toimikausi alkaa valintaa seuraavan kalenterivuoden alusta ja jatkuu kaksi kalenterivuotta. Valinnasta on tehtävä välittömästi kirjallinen ilmoitus työnantajalle. Luottamusmiehen toimikausi on kaksi vuotta.

Jos luottamusmiehen työsuhde päättyy tai hän eroaa muusta syystä kesken toimikauden, järjestetään ensisijaisesti aina uudet valinnat edustajan valitsemiseksi esimiesten keskuudesta. Hänen tilallaan toimii varaluottamusmies, niin kauan kuin uusi luottamusmies valitaan tai ellei varsinaista luottamusmiestä saada valittua, toimikautensa loppuun asti.

Mikäli uusi luottamusmies valitaan kesken kauden, alkaa hänen toimikautensa heti sen jälkeen, kun vaalin tulos on vahvistettu ja valinnasta on ilmoitettu kirjallisesti työnantajalle.

Pääsääntö on, että toimikausi päättyy aina parittoman vuoden joulukuun 31. päivänä. Mikäli valinta tehdään parittoman vuoden aikana, jatketaan kautta suoraan seuraavan parittoman vuoden loppuun.

7. LUOTTAMUSMIEHEN VALINTA

YLEISTÄ

Yrityksen luottamusmiesvalintoihin voivat osallistua kaikki ne yritykseen työsuhhteessa olevat PAMIin tai KEYhyn kuuluvat esimiehet, jotka ovat töissä valittavan luottamusmiehen toimialueella ja jotka työskentelevät Vähittäiskaupan esimiesten työehtosopimusalueella. Jos esimiehet eivät valitse keskuudestaan omaan edustajaa ja heitä edustaa työntekijöiden keskuudestaan valitsema luottamusmies, tulee PAMIin ja KEYn kuuluvien esimiesten saada osallistua vaaleihin (ellei esimiehillä jo ole tai heille ole suunniteltu omaa edustusorganisaatiotaan).

Luottamusmiesvalinnat on järjestettävä niin, että PAMIin ja KEYhyn kuuluvat esimiehet saavat tiedon ehdokasasettelusta, mahdollisten vaalien järjestämisestä ja valinnan tuloksesta. Kaikilla jäsenmaksunsa maksaneilla tulee olla mahdollisuus esittää ehdokasta, olla ehdokkaana ja tulla valituksi luottamusmieheksi. Vastuu jäsentietojen oikeellisuudesta on jäsenellä itsellään.

Kun valinnat on tehty, ilmoitetaan tuloksesta sekä PAMIin että KEYhyn, joissa tiedot rekisteröidään ja joista toimitetaan kirjallinen valintailmoitus työnantajalle sekä sille ammattiosastolle/piiriyhdistykselle, jonka jäsen valittu luottamusmies on. Tämä ammattiosasto/piiriyhdistys kirjaa tiedon valinnasta kokouksen pöytäkirjaan. Luottamusmiehen asema on virallinen vasta kun työnantaja saa tiedon valinnasta kirjallisesti.

LUOTTAMUSMIESVALINTOJEN JÄRJESTELYT

Vaalitoimikunta

Yrityksen PAMIin ja KEYhyn kuuluvat esimiehet valitsevat luottamusmiesvalintoja varten vaalitoimikunnan. Vaalitoimikunnassa, jossa esimiesten oman edustajan valintaa käsitellään, tulee olla sekä KEYn että PAMin tasapäinen edustus, jos mahdollista. Jos esimiehet eivät valitse omaan edustajaansa, vaalitoimikunnassa ei ole KEYn edustusta.

Kaikkien esimiesten/työntekijöiden tulee olla tietoisia vaalitoimikunnan muodostamisesta. Kokoonkutsujana voi olla myös yhteisesti todettu liiton toimihenkilö.

Vaalitoimikunta vastaa vaalien oikeudenmukaisesta toimittamisesta ja huolehtii vaalin käytännön järjestelyistä, tiedottamisesta ja muista liiton ohjeiden mukaisista toimenpiteistä.

Ehdokasasettelu

Ehdokkaaksi vaaleihin voidaan asettaa ainoastaan yritykseen työsuhteessa olevat PAMIin ja KEYhyn kuuluvat työntekijät. Itseään ei voi ehdottaa.

Ehdokasasettelu tehdään joko a. ehdokasasettelukokouksessa tai b. kirjallisesti.

a. Ehdokasasettelukokous

Ehdokasasettelukokousta käytetään pääsääntöisesti vain tilanteissa, joissa esimiehet voivat vaikeuksitta osallistua järjestettävään kokoukseen. Ehdokasasettelukokouksesta on ilmoitettava esimiehille hyvissä ajoin kuitenkin vähintään seitsemän (7) päivää ennen kokousta. Ilmoituksesta tulee käydä ilmi kokouksen aika, paikka ja se että kyseessä on Vähittäiskaupan esimiesten työehtosopimuksen piiriin kuuluvan luottamusmiehen valinta. Jos ehdokkaat asetetaan kokouksessa ja se pidetään työpaikalla, on kokouksesta ilmoitettava myös työnantajalle viimeistään seitsemän (7) päivää ennen tilaisuutta.

b. Kirjallinen ehdokasasettelu

Kirjallista ehdokasasettelua käytetään tilanteissa, joissa yrityksen toimipaikat sijaitsevat maantieteellisesti toisistaan erillään (eivätkä valintaan oikeutetut muutoin esimerkiksi kokoonnu keskenään).

Ilmoituksessa ehdokasasettelusta on käytävä ilmi:

- että kyseessä on Vähittäiskaupan esimiesten työehtosopimuksen piiriin kuuluvan luottamusmiehen valinta
- ehdokasasetteluaika
- miten ja minne ehdokkaat ilmoitetaan.

Ehdokkaalta tulee saada suostumus ehdokkuuteen. Ehdokasasettelun on kestettävä vähintään seitsemän (7) päivää, jollei ehdokasasettelua ole tehty valintakokouksessa.

Luottamusmiehen valinta

Jos ehdokasasettelun päätyttyä kuhunkin tehtävään on ehdotettu vain yhtä henkilöä, ei vaaleja tarvitse järjestää vaan ehdotetut henkilöt valitaan tehtäviin.

Mikäli ehdokkaita on useita yhteen tai useampaan tehtävään, luottamusmiesvalintoja varten valittu vaalitoimikunta järjestää ja hoitaa luottamusmiesvaalin sopivaksi katsomallaan tavalla - huomioiden yrityksen toiminnan ja laajuuden.

Vaalit järjestetään ensisijaisesti erillisessä vaalikokouksessa uurnavaalina. Toissijaisesti voidaan yhteisymmärryksessä päättää postivaalista. Tilanteessa, missä erillistä esimiesten luottamusmiestä ei valita, voi kyseeseen tulla myös PAMin luottamusmiesvalintasäännöissä tarkoitettu sähköinen vaalimenettely.

Kaikilla äänioikeutetuilla on oltava mahdollisuus osallistua äänestykseen. Valtakirjalla ei voi äänestää.

Vaaleista on tiedotettava niin, että tieto on hyvissä ajoin, vähintään seitsemän (7) vuorokautta aikaisemmin kaikkien vaaleissa äänioikeutettujen jäsenten tiedossa.

Vaaleihin voivat osallistua kaikki luottamusmiehen edustamat PAMIin ja KEYn järjestäytyneet Vähittäiskaupan työehtosopimuksen soveltamispiirissä olevat esimiehet.

Äänestystavat

Vaalikokous ja äänestystilaisuudet

Ellei kyseessä ole postivaali tai asia ratkea jo ehdokasasettelussa, kutsuu vaalitoimikunta esimiehet vaalikokoukseen, jossa todetaan ehdokkaat ja järjestetään suljettu lippuäänestys ehdokkaiden välillä. Erillinen vaalikokous järjestetään esimiesten oman luottamusmiesvaalin ollessa kyseessä aina, jos jompikumpi liitoista niin haluaa.

Mikäli luottamusmiesvalinta/vaalikokous järjestetään työpaikalla, on siitä ilmoitettava työnantajalle.

Jos kyseessä on yritys, jolla on monta toimipaikkaa, järjestetään kussakin toimipisteessä äänestystilaisuus/ tilaisuuksia vaaliuurnaa käyttäen vaalitoimikunnan ohjeistuksen ja suoritettun ehdokasasettelun mukaisesti.

Uurnavaali

Vaalitoimikunta hankkii äänestämistä varten lukittavan vaaliurnan ja huolehtii siitä, että ääniä säilytetään turvassa koko vaalin ajan.

Ennen vaalitoimituksen alkua vaalitoimikunta toteaa käytettävissä olevien äänestyslippujen määrän.

Vaalitoimikunta tarkastaa äänestysoikeutettujen luettelosta ennen äänestyslipun antamista, että jäsenellä on äänioikeus.

Ensimmäinen äänestämään saapuva jäsen tarkastaa, että vaaliurna on tyhjä. Tämä kirjataan äänestystilaisuuden pöytäkirjaan.

Äänestäjä merkitsee äänestyslippuun ehdokkaan nimen tai numeron, äänestysohjeen mukaisesti. Äänestyslippuun ei saa tehdä muita merkintöjä.

Äänestäjä antaa äänestyslipun taitettuna vaalitoimikunnalle, joka merkitsee sen (leima tai nimikirjaimet).

Äänestäjä pudottaa äänestyslipun vaaliurnaan.

Postiäänestys

Postiäänestyksessä pitää varmistaa äänestäjän äänioikeuden toteaminen ja vaalisalaisuuden säilyminen.

Postiäänestys järjestetään käyttämällä kahta kirjekuorta. Täytetty äänestyslappu suljetaan ensimmäiseen kirjekuoreen ja tämä sekä äänestystodistus suljetaan ulompaan kuoreen. Tämä kirjekuori toimitetaan vaalitoimikunnalle postitse tai muulla luotettavalla tavalla.

Äänestysmateriaali sisältää äänestysohjeen, äänestyslipukkeen, äänestystodistuksen, äänestyskuoren, palautuskuoren sekä ehdokaslistauksen.

Ehdokaslistauksessa mainitaan ehdokkaiden, sukunimi, etunimi, ehdokasnumero, ammatti, ikä, luottamustehtävä sekä asuinpaikkakunta.

Ääntenlasku

Välittömästi äänestysajan päätyttyä suoritetaan äänten lopullinen laskenta vaalitoimikunnan määrittämänä ajankohtana.

Ehdolle asettuneet jäävävät itsensä ääntenlaskun ajaksi.

Äänten mennessä tasan ratkaistaan tulos arpomalla.

VAALIASIAKIRJOJEN SÄILYTTÄMINEN

Kaikki vaaliasiakirjat säilytetään (2) kaksi vuotta. Liitoilla ja/tai ammattiosastolla/piiriyhdistyksellä on oikeus nähdä vaaliasiakirjat, mikäli valinnoissa on todettu epäselvyyksiä.

8. ERIMIELISYYDET LUOTTAMUSMIEHEN VALINNASSA

VALINNAN MOITTIMINEN

Mikäli valintoihin liittyvissä järjestelyissä on moitittavaa, luottamusmiehen toiminta-alueelle kuuluva PAMin tai KEYn jäsen voi valittaa asiasta 30 päivän kuluessa siitä, kun vaalitoimikunta on pöytäkirjallaan vahvistanut vaalin tuloksen ja siitä on ilmoitettu työnantajalle.

Vaalitoimikuntaan kuulunut ei voi jälkikäteen moittia vaalitoimikunnan vahvistamaa valintaa.

Mikäli valittu luottamusmies on PAMin jäsen, osoitetaan valitus sen rekisteröidyn PAMin ammattiosaston johtokunnalle, johon luottamusmies kuuluu sekä samanaikaisesti KEYn kyseessä olevan alueellisen piiriyhdistyksen johtokunnalle. Mikäli valittu luottamusmies on KEYn jäsen, osoitetaan valitus KEYn kyseessä olevan alueellisen piiriyhdistyksen johtokunnalle ja PAMin järjestöyksikköön, joka ohjaa valituksen oikeaan ammattiosastoon.

Johtokunnat kuulevat asiassa vaalitoimikuntaa ja liittoja ennen päätöksen tekoa. Jommankumman johtokunnan havaitessa puutteen valinnassa tai menettelyssä, suoritetaan uudet vaalit.

Jos vaaleista on tämänkin jälkeen erimielisyyttä, vaaleista voi valittaa 30 päivän kuluessa sen ammattiliiton hallitukselle, josta valittu luottamusmies on. Kyseinen elin päättää asiasta lopullisesti.

LUOTTAMUSMIEHEN VAIHTAMINEN

Perustellusta syystä, mikäli esimiesten keskuudesta valittu luottamusmies laiminlyö tehtävänsä tai ylittää valtuutensa, enemmistö niistä jäsenistä, joita luottamusmies edustaa, voi vaatia uutta luottamusmiesvalintaa.

Mikäli valittu luottamusmies on PAMin jäsen, osoitetaan vaatimus sen rekisteröidyn PAMin ammattiosaston johtokunnalle, johon luottamusmies kuuluu sekä samanaikaisesti KEYn kyseessä olevan alueellisen piiriyhdistyksen johtokunnalle. Mikäli valittu luottamusmies on KEYn jäsen, osoitetaan vaatimus KEYn kyseessä olevan alueellisen piiriyhdistyksen johtokunnalle ja PAMin järjestöyksikköön, joka ohjaa valituksen oikeaan ammattiosastoon.

Vaatimuksesta tulee ilmetä vaatimuksen perusteet ja vaatijat.

Ammattiosaston/piiriyhdistyksen johtokunnat käsittelevät vaatimuksen kuultuaan kirjallisesti toimesta olevaa luottamusmiestä. Asiassa tulee kuulla myös liittoja.

Päätöksen uuden valintaprosessin käynnistämisestä tekee se ammattiosasto/piiriyhdistys, johon luottamusmies kuuluu.